

TUSSEN TWEE KOMMA'S

Rick Lawson*

Sinds 1990 maak ik dankbaar gebruik van de uitgave *Veertig jaar mensenrechten in de Raad van Europa*. Een handzaam boekje, dat getuige de colofon werd uitgegeven 'op initiatief van en in samenwerking met' niet minder dan vier ministeries: Buitenlandse Zaken, Justitie, Sociale Zaken en Werkgelegenheid alsmede Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. De aanleiding voor de publikatie was, de titel suggereert het natuurlijk al, het heuglijk feit dat het EVRM veertig jaar eerder tot stand was gebracht. Het boekje bevat de voor deze gelegenheid vervaardigde nieuwe vertaling van het verdrag, die officieel werd gepubliceerd in *Tractatenblad* 1990, nr. 156. Naast het EVRM treft de lezer het ESH aan, en het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing – en dat alles met protocollen en bijlagen. Het is begrijpelijk dat de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, H. van den Broek, in het voorwoord met enige trots sprak van een passende bijdrage aan de viering van de veertigste verjaardag van het EVRM.

Op de kop af vijf jaar lang bood de uitgave inspiratie en gemak bij onderzoek en onderwijs. Tot ik mij onlangs, om redenen die hier niet ter zake doen, eens nader over artikel 19 EVRM boog. De uitgave bevat de volgende tekst:

'Teneinde de nakoming van de verplichtingen, die de Hoge Verdragsluitende Partijen in dit Verdrag op zich hebben genomen, te verzekeren, wordt ingesteld:

- (a) een Europese Commissie voor de rechten van de mens, hierna te noemen "de Commissie";
- (b) een Europees Hof voor de rechten van de mens, hierna te noemen "het Hof".'

Vergelijk dat eens met de tekst in het *Tractatenblad*:

'Teneinde de nakoming van de verplichtingen die de Hoge Verdragsluitende Partijen in dit Verdrag op zich hebben genomen te verzekeren, wordt ingesteld:

- (a) een Europese Commissie voor de rechten van de mens, hierna te noemen "de Commissie";
- (b) een Europees Hof voor de rechten van de mens, hierna te noemen "het Hof".'

De lezer zal het onmiddellijk beamen: de vier ministeries hebben twee cruciale komma's aan de verdragstekst toegevoegd! Uit de versie van BZ c.s. volgt immers dat *slechts* de Hoge Verdragsluitende Partijen in dit Verdrag verplichtingen op zich hebben genomen. Uit de versie van het *Tractatenblad* volgt daarentegen dat artikel 19 alleen betrekking heeft op de nakoming van *die* verplichtingen welke de Hoge Verdragsluitende Partijen in dit Verdrag op zich hebben genomen;

* Drs R. A. Lawson is universitair docent bij de vakgroep Internationaal Publiekrecht, RU Leiden, en redacteur van het NJCM-Bulletin.

het bestaan van *andere* verplichtingen (die bijvoorbeeld op burgers zouden rusten) wordt niet uitgesloten. De versie in het Tractatenblad spoort met de authentieke Engelse en Franse versies van het verdrag.¹ We mogen er dus van uitgaan dat artikel 19 niet in de weg staat aan de *a contrario*-redenering dat het verdrag ook verplichtingen in het leven roept voor burgers. Of die redenering overtuigend is, is een andere zaak.

Het zij verre van mij om te suggereren dat hier opzet in spel was, al viel de publikatie van het boekje samen met de verwoede discussies over de Algemene Wet Gelijke Behandeling. Niettemin zult u begrijpen dat mijn eens rotsvast vertrouwen in deze uitgave is geschokt. Ik behelp me nu maar met een kopie van het *Tractatenblad*. Maar het staat nu al wel vast dat dit geen oplossing is: dat kreukelt maar, het staat niet netjes op een hoekje van mijn bureau, en dan heb ik het nog niet eens over de andere verdragsteksten die in het bundeltje waren opgenomen. En wat te denken van alle na 1990 tot stand gebrachte protocollen? Daarom, meneer Van Mierlo, mevrouw Sorgdrager, meneer Melkert, mevrouw Borst:² hoogste tijd voor een herziene uitgave!

1. Respectievelijk: 'To ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties in the present Convention, there shall be set up: ...' en 'Afin d'assurer le respect des engagements résultant pour les Hautes Parties contractantes de la présente Convention, il est institué: ...' (aldus – ik heb geen risico genomen – Council of Europe, *Yearbook of the European Convention on Human Rights* vol. 33-A (M. Nijhoff Publ., 1994), p. 8. In *Yearbook* vol. 1 (M. Nijhoff Publ., 1959), p. 17, wordt in de Franse tekst het woord 'contractantes' met een hoofdletter C geschreven. Meer variaties in de tekst zijn mij niet opgevallen).
2. En wellicht ook meneer Ritzen, of meneer Nuis, na de departementale herindeling – laten we niemand uitsluiten.